

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
STRATEĐI GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİSİ

RİZE İLİ
TARIMSAL
YATIRIM REHBERİ

İÇİNDEKİLER

TARIMSAL YAPI	3
GENEL BİLGİLER	4
TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI	4
BİTKİSEL ÜRETİM	5
HAYVAN VARLIĞI	7
TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ	8
TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ	9
RİZE’DE TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN	10
RİZE’DE TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR	11
TEŞVİK VE DESTEKLER	13
KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI(2016-2020)	14
KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ	18
TARIMSAL KREDİLER.....	20
ORKÖY DESTEKLERİ	23
YATIRIM TEŞVİKLERİ	25
GENEL TEŞVİK SİSTEMİ	27
KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR.....	32
KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ	34
İletişim Bilgileri	37

TARIMSAL YAPI

GENEL BİLGİLER

İl Nüfusu	: 328.205 Kişi
Toplam yüzölçümü	: 3.919.000 da
Toplam tarım alanı (2015)	: 544.063 da (Yüzölçümün % 13)
ÇKS'ye kayıtlı Çiftçi Sayısı (2015)	: 10.533 Kişi
ÇKS'ye kayıtlı Arazi Varlığı (2015)	: 156.144 da

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

	Alan (da)	2015 üretim (ton)
Tarla Bitkileri	2.895	417
Meyve	538.239	911 bin
Sebze	2.881	1 bin

Kaynak: *TÜİK, **TRGM

BİTKİSEL ÜRETİM**TARLA ÜRÜNLERİ VERİLERİ**

	Ürün Adı (ilk 5 ürün)	2002 üretim (ton)	2015 üretim(ton)
1	Mısır (Dane)	1.206	284
2	Patates	2.294	94
3	Yeşil Ot	30	26
4	Fasulye	68	13

MEYVECİLİK VERİLERİ

	Ürün Adı (ilk 5 ürün)	2002 üretim (ton)	2015 üretim(ton)
1	Çay	581.346	898.662
2	Kivi	398	5.126
3	Mandalina	2.487	1.721
4	Fındık	1.844	1.303
5	Armut	637	1.136

SEBZE ÜRETİM VERİLERİ

	Ürün Adı (ilk 5 ürün)	2002 üretim (ton)	2015 üretim(ton)
1	Lahana	1.471	463
2	Fasulye	504	351
3	Hıyar	615	155
4	Balkabağı	149	100
5	Barbunya Fasulye	310	50

Kaynak: TÜİK

HAYVAN VARLIĞI

BÜYÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

Büyükbaş Sayısı	2002 (Baş)	2015 (Baş)
Sığır (Kültür)	2.562	5.941
Sığır (Melez)	23.824	18.950
Sığır (Yerli)	14.277	3.429
Sığır Toplam	40.663	28.320

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

Küçükbaş Sayısı	2002 (Baş)	2015 (Baş)
Koyun (Merinos)	0	19
Koyun (Yerli)	7.217	5.193
Keçi (Kıl)	3.398	23.684
Toplam	10.615	28.896

Kaynak: TÜİK

TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ

KONU	SAYI
Süt ve Süt Ürünleri	0
Et ve Et Ürünleri	16
Su Ürünleri İşleme	-
Meyve-Sebze işleme- paketleme	1
Hububat ve Bakliyat Üretimi	1
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	-
Şeker Üretimi (paketleme hariç)	-
Zeytinyağı	-
Konserve ve Salça	-
Fermente ve salamura ürün üretimi	-
Pastacılık Ürünleri Üretimi	68
Nişasta ve Nişasta mamulleri	-
Bisküvi, Çikolata, Kakaolu ve Benzeri Ürünler	-
Un üretimi	8
Unlu mamuller üretimi	130

KONU	SAYI
Ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi	114
Makarna ve İrmik Üretimi	-
Yumurta Paketleme	7
Dondurulmuş Gıda	-
Hazır Yemek, Tabldot Yemek	19
Hazır çorba ve bulyon, puding, toz karışımlar, mayonez, sos vb	-
Kuruyemiş ve Çerezler	-
Baharat İşleme	-
Alkolsüz İçecekler	-
Alkollü İçecekler	-
Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	6
Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	-
Gıda ile Temas Eden Maddeler	5
Yem	52
Diğer	0

Kaynak: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

TARIMSAL YATIRIM

POTANSİYELİ

RİZE'DE TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

1. Bölgesel teşviklerin varlığı (DOKA, ssk pirim indirimi, vergi indirimi, faiz desteği),
2. Çay tarımı yapılan tek bölge olması,
3. Arıcılık bakımından zengin floraya sahip olması,
4. Temiz toprak, su, havanın varlığı ve kimyasal ilaç kullanımının yok denecek kadar az olması, organik tarıma avantaj sağlamakta,
5. Rize bezi hammaddesi olarak kullanılan keten ve kenevirin devlet kontrolünde bazı pilot bölgeler seçilerek tarımı yapılmalı.(Kadın istihdamı açısından da önem teşkil etmektedir.),
6. Akarsu kaynaklarının zengin olması ve bunların değerlendirilmesi açısından kültür balıkçılığının bakanlık tarafından desteklerinin artırılması,
7. Arazi varlığının az olması nedeniyle ilimizde ürün bazında çeşit zenginliği olması açısından diğer ürünler geliştirilmeli ve desteklenmelidir,
8. Bölge'de endemik türlerin fazla olması, bu türlerin üretime ve ekonomiye katkısının artırılması,
9. Tarım için sulama maliyeti olmayan bölge olması,
10. Bölge'de birinci sırada çay tarımı yapılmakta, organik çay tarımı teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Çayda hiç ilaç kullanılmaması organik çay tarımı için avantaj sağlamaktadır.

RİZE'DE TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Çay sektörü	İlde tarımla uğraşanların %99 çay tarımı yapmaktadır. 2015 yılı itibari ile 49.828,3 ha'lık bir alandan 803.962,555 ton çay üretimi yapılmaktadır. Çayın ülke genelinde tek bu bölgede üretilmesi, hem ülke hem bölge açısından önem arz etmektedir. Bundan dolayı bölgede yapılacak destek ve yatırımların önemi kat kat artmaktadır. Bölgeye verilen destekler yapılan yatırımlar, çay'ın dünya pazarında ki rekabet gücünü artıracaktır.
Kivi sektörü	İlde 1'ci sırada çay tarımı yapılmaktadır. Kivinin gerek iklim istekleri, gerek bölgenin coğrafi özellikleri kivi üretimi için uygundur. Çaya alternatif ürün olması ve bölgenin gelir seviyesinin artması için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının destek ve teşvikleri artırması, bölge açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. 2015 yılı itibarı ile 3.661 da'lık alanda 5.418,2 ton kivi üretilmektedir.
Arıcılık	İlde 196.378 adet arı koloni kapasitesi mevcut olup 166.352 arı kolonisi vardır. Bölgenin zengin bir floraya sahip olması Gerek coğrafik yapı gerekse il genelinde yapılan bitkisel üretimde, kimyevi gübre ve ilaç kullanımının az oluşu, organik arı ürünleri üretimi için önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Şu an ilde 4070 adet kovanla organik bal üretimi yapılmaktadır.

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Su ürünleri	İlde kullanılabilir kara ve deniz suları olmak üzere 2.677,5 ton/yıl balık üretim kapasitesi vardır. Halihazırda yaklaşık 1.000 ton/yıl üretim yapılmakta olup, 2015 yılı içinde yapılacak yatırımlarla birlikte 1200 ton/yıl üretim potansiyeli hedeflenmektedir. Bu sektörde gerek hammadde gerekse yeni balık üretimine yönelik yatırım yapılabileceği gibi üretimi yapılan balıkların işlenmiş ürün haline getirerek pazara sunabilecek yatırımlar yapılabilecek durumdadır.
Organik tarım	İlde konvansiyel tarımın az yapılışı, kimyasal ilaçların kullanılmaması; organik tarım kapsamında yapılacak alt üretim alanları için önemli bir potansiyeldir. Organik ürünlere geçişteki sürelerin kısa olması, yatırımcılara ilave gelir artışı sağlayacaktır. İlin 2015 yılı verilerine göre 26.690 da/yıl alanda organik çay üretimi ve 10.421 da/yıl alanda da organik fındık üretimi yapılmaktadır.

TEŞVİK VE DESTEKLER

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI(2016-2020)

UYGULAYICI KURUM: GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI/ Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

1-EKONOMİK YATIRIMLAR

DESTEK KAPSAMI: Bu Tebliğ, 1/1/2016-31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak için kadın ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımlar için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları kapsar.

KİMLER BAŞVURABİLİR: Gerçek ve tüzel kişiler

- ✓ Hibeye esas proje tutarı alt limiti en az 30.000 Türk Lirası'dır.
- ✓ Proje bütçesi KDV (katma değer vergisi) hariç hazırlanır.

* Bu Tebliğ kapsamında bulunan konularla ilgili tarımsal faaliyetlere yönelik yapılmış tesislerde kullanılmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgâr enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımına yönelik yatırımlardır.

RİZE İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

EKONOMİK YATIRIM KONULARI		YATIRIM TUTARI ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK VERİLE N İLLER	DESTEK ORANI
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	Yaş meyve sebze tasnif, paketlenme ve depolama	2.000.000	39 il	% 50
	Tohum işleme, paketlenme ve depolama	2.000.000	81 il	
	Diğer	1.500.000	81 il	
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması konusunda sadece ham derinin işlenmesi	2.000.000	42 il	
	Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	2.000.000	39 il	
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		2.000.000	39 il	
Hayvansal ve bitkisel orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		2.000.000	81 il	
Yenilenebilir enerji kaynakları kullanan yeni seraların yapımı		2.000.000	81 il	
Soğuk hava deposu yapımı		1.500.000	81 il	
Çelik silo yapımı		1.500.000	81 il	
Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar	Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği	1.500.000	39 il	
	Mantar yetiştiriciliği Küçükbaş ve su ürünleri yetiştiriciliği	1.000.000	39 il	
Yenilenebilir enerji kaynakları üretim tesisleri*		2.000.000	39 il	

KIRSAL EKONOMİK ALTYAPI YATIRIM KONULARI	YATIRIM TUTARI ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK ORANI
Kırsal turizm yönelik yeni tesis yapımı	1.500.000	39 il	% 50
Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemlerine yönelik yatırımlar	500.000	81 il	
El sanatları ve katma değerli ürünlere yönelik yatırımlar	500.000	39 il	
Bilişim sistemleri ve eğitimi	500.000	81 il	

39 il: Adana, Adıyaman, Antalya, Artvin, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Muğla, Niğde, Rize, Sakarya, Siirt, Sinop, Tekirdağ, Tunceli, Zonguldak, Bayburt, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Bartın, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce.

42 il: Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Isparta, Mersin, Kars, Kastamonu, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Nevşehir, Ordu, Samsun, Sivas, Tokat, Trabzon, Şanlıurfa, Uşak, Van, Yozgat, Aksaray, Karaman, Ardahan.

2-BİREYSEL SULAMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ

DESTEK KAPSAMI	1/1/2016-31/12/2020 tarihleri arasında kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için belirlenmiş bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel Kişiler
YATIRIM KONULARI	<ul style="list-style-type: none">✓ Tarla içi damla sulama sistemi kurulması✓ Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması✓ Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması✓ Lineer sistem yağmurlama sulama makinesi alınması✓ Center pivot sistem yağmurlama sulama makinesi alınması✓ Tamburlu sistem yağmurlama sulama makinesi alınması✓ Güneş enerjili sulama sistemleri kurulması
YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI	<ul style="list-style-type: none">• Gerçek kişiler için : 100.000 TL• Tüzel kişiler için : 200.000 TL• Hibe Desteği Oranı : %50

NOT: 1-Uygulamaya ilişkin detaylar 29.04.2016 tarih ve 29698 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ no: 2016/13)” yer almaktadır.

NOT: 2- Başvurular; 2016 yılı için 29.04.2016 tarihinde başlar ve bu tarihten itibaren kırk beş gün dür. 2017-2020 yılları arasında programın uygulama yılı itibariyle 1 Ocak tarihinde başlar ve bu tarihten itibaren kırk beş gündür.

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ

YATIRIM KONULARI		DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK MİKTARI (en fazla)	BAŞVURU YERİ VE TARİHİ
Hayvansal Üretime Yönelik	Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık projelerini,	81 İL	30.000 TL	Başvuruların, genç çiftçilerin kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine bizzat yapılması şarttır.
	Arı ve arı ürünleri yetiştiriciliği projelerini			
	Kanatlı ve ipekböceği yetiştiriciliği projelerini,			
Bitkisel üretime yönelik	Kapama meyve bahçesi tesisi projelerini			
	Fide, fidan, iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projelerini,			
	Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği projelerini,			
	Kültür mantarı üretimi projelerini,			Başvurular 2016/16 no'lu tebliğin yayımlandığı tarihten beş iş günü geçtikten sonra başlar.
				Başvuru süresi otuz gündür.

YATIRIM KONULARI		DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK MİKTARI (en fazla)	BAŞVURU YERİ VE TARİHİ
Yöresel ürünleri ile tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik;	Tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi konulu projeleri,	81 İL	30.000 TL	Başvuruların, genç çiftçilerin kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine bizzat yapılması şarttır. Başvurular 2016/16 no'lu tebliğin yayımlandığı tarihten beş iş günü geçtikten sonra başlar. Başvuru süresi otuz gündür.
	Coğrafi işaretli, yerli gen kaynaklarını kullanarak, organik veya iyi tarım uygulamalı bitkisel ve hayvansal üretim konulu projeleri,			
	Coğrafi işareti olan gıdaların üretimi konulu projeleri,			

TARIMSAL KREDİLER

UYGULAYICI KURUM: ZİRAAT BANKASI, TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ

2016 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI				
KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)			Kredi Üst Limiti(TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
HAYVANSAL ÜRETİM KONULARI				
Damızlık süt sığırı yetiştiriciliği	750.000 TL'ye kadar	100	50	12.500.000
	750.001-5.000.000 TL	75	50	
	5.000.001-12.500.000 TL	50	25	
Yaygın hayvansal üretim		75	50	200.000
Damızlık	Etçi ve kombine sığır yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
	Düve yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
Büyükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	50	25	3.000.000
	Besiciliği	50	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	100	75	5.000.000
	Besiciliği	100	50	1.500.000
Arıcılık		50	50	1.500.000
Kanatlı sektörü		50	25	3.000.000
Kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği		100	100	7.500.000
Hindi Besiciliği		50	75	1.000.000
Su Ürünleri	Su ürünleri yetiştiriciliği	100	50	5.000.000
	Su ürünleri avcılığı	50	50	2.000.000

2016 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI				
KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)			Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
BİTKİSEL ÜRETİM KONULARI				
Kontrollü örtüaltı tarımı	750.000 TL'ye kadar	75	50	10.000.000
	750.001 -5.000.000 TL	50	25	
	5.000.001 -10.000.000 TL	25	25	
Yaygın bitkisel üretim	50.000 TL'ye kadar	50	50	250.000
	50.001 - 250.000 TL	25	25	
Çok yıllık yem bitkisi üretimi		100	75	2.500.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan üretimi		100	100	10.000.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide kullanımı		50	50	1.000.000
Yurt içi sertifikalı fidan kullanımı		50	50	5.000.000
Süs bitkisi üretimi		50	50	2.500.000
Stratejik bitkisel üretim		50	50	2.000.000
Sera Modernizasyonu		100	50	100.000

2016 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI			
KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi	
MUHTELİF KONULAR			
İyi tarım/Organik tarım uygulamaları	50	50	5.000.000
Tarımsal Mekanizasyon	50	50	1.500.000
Modern basınçlı sulama	100	75	1.500.000
Arazi alımı	25	25	500.000
Lisanslı Depoculuk Yatırımları	50	25	5.000.000
TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİN ÜRETİM KONULARI			
Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciliği	100	50	7.500.000
Büyükbaş Hayvan Besiciliği	75	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan Besiciliği	100	50	5.000.000
Kontrollü Örtü Altı Tarımı	75	50	7.500.000
Su Ürünleri Avcılığı	50	50	3.000.000
Tarımsal Ürün İşleme, Paketleme, Depolama Tesisi	75	50	5.000.000
Yaş Çay Yaprağı Üretimi		50	5.000.000

ORKÖY DESTEKLERİ

UYGULAYICI KURUM: ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Orman Genel Müdürlüğü, ORKÖY

<p>ORKÖY DESTEKLERİNİN AMACI</p>	<p>Ormanların korunması, geliştirilmesi ve işletilmesi hedeflerine ulaşmak için, orman köylüsünün sosyo ekonomik yönden kalkınmalarını desteklemek amacıyla kredi-hibe desteğinde bulunmak suretiyle, ormanlar üzerindeki olumsuz baskıyı azaltmak ve ormanların sürdürülebilir olmasına katkı sağlamaktır.</p>
<p>KİMLER BAŞVURABİLİR</p>	<p>ORKÖY kredisinden yararlanabilmek için, köy/mah'.lelerinin ilgili yönetmelikte belirtilen şartları taşıması gerekmektedir. Köy/yada mahallenin ormanla ilişkisini buldukları yerde ki Orman İşletme Müdürlüklerinden öğrenebilirler. Orman köyü tanımı Yönetmelikte;</p> <p>Orman köyü: Mülki sınırları içerisinde Devlet ormanı olan köyler ile daha önce orman köyü iken 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunla mahalleye dönüşen yerleri," şeklindedir. Orman köylüleri ORKÖY desteklerinden yararlanabilir. Bu desteklerden yararlanmak için buldukları yerde ki Orman İşletme Müdürlüklerine başvurabilirler. Orman köylüsü tanımı ise Yönetmelikte;</p> <p>Orman köylüsü: Orman köyü/mahallesinde kredi ve hibe tespit tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle ikamet etmekte olan halkı, şeklindedir.</p>

YATIRIM KONULARI	<p>1-Sosyal Nitelikli Krediler; Odun tüketimini azaltmaya yönelik uygulanan kredi türüdür.Uygulanan kredi türüne göre geri ödeme süresi değişiklik göstermektedir. Bu krediler faizsizdir.</p> <p>Örneğin: Dam Örtülüğü 2.100 TL.,Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Sistemi 1.800 TL,Dış Cephe Mantolama (Isı Yalıtımı) 14.600 TL.vb.</p>
	<p>2- Ekonomik Nitelikli Krediler; Orman köylülerinin ekonomik kalkınmalarına yönelik uygulanan kredi türüdür. Uygulanan kredi türüne göre geri ödeme süresi değişiklik göstermektedir. Faiz oranı, vadesi 4 yıla kadar olanlar (4 yıl dahil) yıllık % 1,4286, 4 yıldan fazla olanlar yıllık % 1,5714 tür.</p> <p>Örneğin: Fenni Arıcılık 13.000 TL, Süt Sığırcılığı 26.000 TL, Süt Koyuncululuğu 28.000 TL, Besi Sığırcılığı 28.000 TL, Besi Koyuncululuğu 28.500 TL, Seracılık 20.000-36.000 TL ,Mikro Kredi (Sadece ev hanımlarına verilmektedir). 5.000 TL.vb.</p> <p>Hibe Desteği Oranı : Kredinin %18</p>

NOT: Uygulamalar, 13/06/2012 tarih ve 28322 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ve bu Yönetmelikte 04/11/2013 tarih ve 28811 tarihinde yapılan değişikliklerle yürütülmektedir.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

UYGULAYICI KURUM: EKONOMİ BAKANLIĞI,
Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

GENEL AÇIKLAMALAR

İlgili Mevzuat

- 19.06.2012 tarih ve 28328 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar”
- 20.06.2012 tarih ve 28329 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2012/1)”

Sabit yatırım tutarı ve asgari kapasite

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının; 1 inci ve 2 nci bölgelerde birmilyon Türk Lirası, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise beşyüzbin Türk Lirası olması gerekir. Ayrıca, yatırımların asgari kapasite, sabit yatırım tutarı ve diğer şartları sağlaması da gerekir.
- Finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın, her bir finansal kiralama şirketi için asgari ikiyüzbin Türk Lirası olması gerekir.
- Teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının yüzde ellisini aşamaz.

Müracaat

- Teşvik belgesi müracaatları, Ekonomi Bakanlığına yapılır. Ancak, genel teşvik uygulamaları kapsamında yer alan ve sabit yatırım tutarı onmilyon Türk Lirasını aşmayan, tebliğle belirlenecek yatırımlar için yatırımcının tercihine bağlı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki yerel birimlere de müracaat edilebilir.

Teşvik belgesi

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için, projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekir.

Diğer desteklerden yararlanma

Bu kapsamdaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamaz. Ancak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanan yatırımlar, bu Karar kapsamında faiz desteği dışındaki diğer destek unsurlarından yararlandırılabilirler.”

Tarım sektörüne ilişkin değerlendirme

- Tarım Sektörüne yönelik yatırımlar, “Genel Teşvik Sistemi” ve “Bölgesel Teşvikler”den yararlanabilir.

GENEL TEŞVİK SİSTEMİ

- Bölge ayrımı yapılmaksızın, belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartı ile diğer Tebliğ şartlarını sağlayan Tarımsal yatırımlar, Genel Teşvik Sistemi kapsamında;
 - ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
 - ✓ KDV İstinası desteğinden faydalanılabilir.
- Ayrıca, Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi düzenlenebilecek olan yatırımlar için talep edilmesi halinde Genel Teşvik Uygulamaları çerçevesinde belge düzenlenebilir.
- **Genel teşvik sistemi kapsamında teşvik edilemeyecek yatırımlar:**
 - Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), mısır nişastası ve nişasta bazlı şeker.”
 - Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek).
 - Küp şeker.
 - 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları.
 - Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç).
 - Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları.
 - 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.
- **Teşviki belirli şartlara bağlı yatırım konuları:**
 - Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
 - Et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari150 büyükbaş,
 - Damızlık büyükbaş entegre hayvan yetiştiriciliğinde (et/süt yönlü) asgari150 büyükbaş/dönem,
 - Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem,
 - Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dahil) 1.000 küçükbaş dönem şartı aranır.

BÖLGESEL TEŞVİKLER

Rize ilinde Bölgesel Teşvikler Kapsamında Desteklenen Tarımsal Sektörler

BÖLGESEL TEŞVİKLERDEN YARARLANACAK SEKTÖRLER	ASGARİ YATIRIM TUTARLARI VEYA KAPASİTELERİ
Entegre hayvancılık yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)*	500 Bin TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı**	1 Milyon TL
Su ürünleri yetiştiriciliği (Balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	500 Bin TL
Soğuk hava deposu hizmetleri	500 metrekare
Lisanslı depoculuk	1 Milyon TL
Seracılık	10 Dekar

*Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 300 büyükbaş, et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş/dönem, damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında 300 büyükbaş, damızlık küçükbaş entegre yatırımlarında 1.000 küçükbaş, süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında 1.000 küçükbaş/dönem ve kanatlı entegre yatırımlarında 200.000 adet/dönem asgari kapasite şartı aranır (damızlık kanatlı entegre yatırımlarında kapasite şartı aranmaz).

**Gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından "makarna, makarna ile entegre irmik yatırımları, şehriye, kuskus, yufka, kadayıf, pirinç, ev hayvanları için hazır yem, balık unu, balık yağı, balık yemi, ekmekek, rakı, bira, kuruyemiş, turşu, linter pamuğu, çay, fındık kırma/kavurma, hazır çorba ve et suları ve müstahzarları üretimleri ile tahıl ve baklagil tasnif ve ambalajlanması" yatırımları bölgesel teşviklerden yararlanamaz..

Rize ilinde Bölgesel Teşvik Kalemleri

DESTEK UNSURLARI	31.12.2015 tarihine kadar başlanılan yatırımlar	01.01.2016 tarihinden itibaren başlanılan yatırımlar
GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
KDV İSTİSNASI	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
VERGİ İNDİRİMİ		
Yatırıma Katkı Oranı (%)	30	25
Vergi İndirim Oranı (%)	70	60
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ		
Destegin Uygulama Süresi	6 yıl	5 yıl
Desteginin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)	25	
YATIRIM YERİ TAHSİSİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
FAİZ DESTEĞİ		
TL Kredisi	4 puan	
Döviz Endeksli Kredi/Döviz Kredisi	1 puan	

BÖLGESEL TEŞVİK KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

KDV İstisnası: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşınca kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

Faiz Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan en az bir yıl vadeli krediler için sağlanan bir finansman desteğidir. Teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

BİR ALT BÖLGE DESTEĞİNDEN FAYDALANMA

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında teşvik belgesi düzenlenen yatırımlar, aşağıdaki şartlarından en az birini sağlaması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde bu desteklerden yararlanabilir.

Sağlanması gerekli şartlar

- ✓ Yatırımın Organize Sanayi Bölgesinde gerçekleştirilmesi,
- ✓ Yatırımın aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilmesi ve ortak faaliyet gösteren alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması.

KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

UYGULAYICI KURUM: DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

Kalkınma Ajansları, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulunun kararlaştırdığı ve Kalkınma Bakanlığının onayladığı Çalışma Programı ve Bütçe doğrultusunda hazırlanan ve finanse edilen Mali Destek Programları kapsamında tarım sektörüne de destek sunabilmektedirler.

Bu programlar kapsamında, destek için öncelikli alanlar, örnek proje konuları ve başvuru koşulları Ajansların web-sitelerinde ilan edilmekte ve Başvuru rehberlerinde ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Kalkınma Ajansları, detayları yıllık çalışma programında ve başvuru rehberinde açıkça belirtilmek kaydıyla;

- Yerel idarelere,
- Üniversitelere,
- Kamu kurum ve kuruluşlarına,
- Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına,
- Sivil toplum kuruluşlarına,
- Kâr amacı güden işletmelere,
- Kooperatif ve birliklere,
- Gerçek ve tüzel kişilere, proje veya faaliyetleri için “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet destekleme Yönetmeliği’nde belirtilen usul ve esaslar dâhilinde “*mali ve teknik*” olmak üzere iki konuda destek sağlanmaktadır.

Mali Destek Türleri:

Doğrudan Finansman Desteği

Doğrudan finansman desteği, ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak ajans istisnai olarak, proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerinden bazılarını hafifletmek veya proje hazırlık sürecini doğrudan yönetmek suretiyle, doğrudan faaliyet desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde de doğrudan destek sağlayabilir. Bu destek 3 şekilde sağlanır; “Güdümlü Proje Desteği”, “Doğrudan Faaliyet Desteği” ve “Proje Teklif Çağrısı”

Faiz Desteği

Faiz desteği, kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz Kredi Desteği

Faizsiz kredi desteği, ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve bu mali desteğin bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar dahilinde ajansa faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesini öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz kredi desteğinde, yararlanıcıya sözleşme tarihinden itibaren en az üç ay geri ödemesiz dönem tanınır ve geri ödeme işlemleri, sözleşme tarihinden itibaren en fazla dört yıl içinde tamamlanır.

KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

Desteklenen Sektörler

- 1- Madencilik ve taş ocakçılığı
- 2- İmalat
- 3- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
- 4- Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
- 5- İnşaat
- 6- Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
- 7- Ulaştırma ve depolama
- 8- Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
- 9- Bilgi ve iletişim
- 10- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
- 11- İdari ve destek hizmet faaliyetleri
- 12- Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor
- 13- Diğer hizmet faaliyetleri

Destek Programları

- 1- Genel Destek Programı
- 2- Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Programı
- 3- Kobi Proje Destek Programı
- 4- Girişimcilik Destek Programı
- 5- Tematik Destek Programı İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı
- 6- Gelişen İşletmeler Piyasası Kobi Destek Programı
- 7- Finansman Destekleri (Kredi Faiz)

KOSGEB Hizmet ve Destekleri Veri Tabanına Kayıt

Bir işletmenin KOSGEB Desteklerinden yararlanabilmesi için öncelikle veri tabanına kayıt olması gerekmektedir. Veri tabanına kayıt işlemleri için <http://www.kosgeb.gov.tr> adresinden “E-KOBİ” tıklanıp KOSGEB’ e ilk kayıt linkini seçip işletmeye ait bilgiler girilir kaydedilip sonraki sayfada KOBİ Bilgi Beyannamesi doldurulur.

DİĞER TARIMSAL YATIRIM DESTEKLERİ**GAP, DAP, KOP, DOKAP İLLERİNDE HAYVANCILIK YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI**

UYGULAYICI KURUM: GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, Hayvancılık Genel Müdürlüğü

DESTEK KAPSAMI	GAP, kapsamındaki Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak; DAP kapsamındaki Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Elazığ, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Van; DOKAP kapsamındaki Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Bayburt, Gümüşhane ve KOP kapsamındaki Konya, Karaman, Niğde, Aksaray illerinde Büyükbaş için en az 10 baş anaç, en çok 49 baş kapasiteli, Küçükbaş için en az 100 baş anaç, en çok 200 baş kapasiteli yeni ahır ve ağıl yapımı, tadilatı ve kapasitelere uygun damızlık erkek materyal (boğa, koç, teke) alımına hibe desteği uygulanır.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel kişiler
YATIRIM KONULARI VE DESTEK ORANI	<ul style="list-style-type: none"> • İNŞAAT Yeni İnşaat veya Tadilat : %50 • HAYVAN ALIM Damızlık boğa, koç ve teke alımı : %80
Hibe Desteği Programı 2015- 2018 yılları arasında uygulanır.	

Not: Uygulamaya ilişkin detaylar 30.01.2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2015/4 no’lu Tebliğ’de mevcuttur.

İletişim Bilgileri

- **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı - Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT)**
Adres: Eskişehir Yolu 9. Km Yeni Bina 14.Kat Lodumlu / ANKARA
Tel: 0 (312) 258 84 52 0 (312) 258 84 09
Faks: 0 (312) 258 85 16
Web: www.taryat.gov.tr
E-posta: taryat@tarim.gov.tr
- **Ekonomi Bakanlığı- Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü**
Adres: İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Tel: 0 (312) 444 63 63
Web: www.ekonomi.gov.tr
E-posta: tesvik@ekonomi.gov.tr
- **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı–Rize İl Müdürlüğü**
Adres: Gülbahar Mah. Atatürk Cad. Duttubi Sk. 53100 RİZE
Tel: 0 (464) 213 04 58; 213 04 60; 213 04 63; 213 04 67
Faks: 0 (464) 213 04 57
Web : www.rizetarim.gov.tr
E-posta: bilgi@rizetarim.gov.tr

- **Rize Valiliği**
Adres: Cumhuriyet Cad. 86 53100 Eminettin/RİZE
Tel: 0 (464) 231 06 11-12
Faks: 0 (464) 214 08 79
Web : www.rize.gov.tr
E-posta: rize@icisleri.gov.tr
- **Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA)**
Adres: Gazipaşa Mah. Nemliođlu Sk. Taksim Yokuşu No:3 TRABZON
Tel: : 0 (462) 321 36 52; 322 36 12
Faks: 0 (462) 274 36 52; 0 (462) 274 36 52
Web : www.doka.org.tr
E-posta: doka@doka.org.tr
- **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)**
Adres: Abdülhak Hamit Cad. No:866 Altmışevler / MAMAK / ANKARA
Tel: 0 (312) 595 28 00
Faks: 0 (312) 368 07 15

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Stratejik Yönetim Daire Başkanlığı

TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİSİ

